

JANKOVICS JÓZSEF

THURZÓ MIKLÓS LEVELE RIMAY JÁNOSHOZ

Manapság, amikor régi magyar irodalmunk fő alakjairól egyre kevesebb új adattal tudunk szolgálni, inkább a régi adatok helytelen olvasatának és közlésének, értelmezésének korrigálásai, illetve az egykori kommentárok helyes irányba tett átértelmezései foglalkoztatják kutatóinkat, meg kell becsülnünk az életrajz alaposabb ismeretéhez segítséget nyújtó legkisebb adalékot is.

Az alább közlendő Thurzó Miklós-levéli¹ tartalma nem különösképpen érdekes irodalmi szempontból, a mindennapi ügyintézés rutin teendőiről szól. Ám az, hogy a címzett Rimay János, rögtön érdemlegessé teszi az egyszerű hivatali munkát. Ugyanis Rimay életének egyik legkevesbé ismert évéből datálódik a levél, s csak a legutóbbi időben, Csonka Ferenc Bocatius-napló fordításából szereztünk arról tudomást, hogy a „nemes, képzett és szerény Rimay János”, Báthory István országbíró korábbi titkára, ez idő tájt Bocskai belső bizalmi embere, komornyikja volt.² Ezen esztendőből csak 1606. dec. 31-i levelét ismerjük Rimaynak, s e levélben éppen fejedelme haláláról számol be Illésházy Istvánnak.³ Az ezt megelőző utolsó ismert Rimay-dokumentum is egy évvel korábbról datálódik!⁴

Azt ugyancsak Bocatiustól tudjuk, hogy Rimay az 1605-ös évben mint „átlagon felüli műveltséggel rendelkező nemesember”, másokkal együtt azt a megtisztelő feladatot kapta, hogy a német birodalom fejedelmeit tájékoztassa Bocskai tetteiről és terveiről – felkelésének igazi okairól és követeléseiről, illetve a béke feltételeiről.

A levélíró-versenyt végül Illésházy István nyerte meg.

A levél írója Thurzó Miklós – Thurzó Szaniszló szepesi főispán fia – 1605 nyarán állt át a császári oldalról Bocskai táborába.⁵ Misszilise épp arról nyújt érzékletes tudósítást, hogy a Kassán országos dolgokban forgolódo Rimay Jánosnak hétköznapi titkári munkája milyen teendőket rótt a nyakába – pár héttel Bocskai halála előtt.

¹ Jelzete: OL R 313. 7.cs. 08498. Csak az aláírás és az előtte álló formula autográf.

² BOCATIUS János, *Öt év börtönben [1606–1610]*. Fordította, a jegyzeteket összeállította és az utószót írta CSONKA Ferenc. A függelék iratait MOLLAY Károly fordította. Bp., 1985. 11., 19.

³ *Rimay János Összes Művei*. Összeállította ECKHARDT Sándor. Bp., 1955. 248–250.

⁴ Uo. 248.

⁵ Thurzó Miklós Györggyel együtt Mátyás főherceg nevében ment tárgyalni Kassára 1605 júniusának elején, s ez idő tájt állhatott Bocskai pártjára. Június 17-én kelt levelében Bocskai jelzi, hogy már saját kezű írásából is megbizonyosodott erről. E Bocskai-levelet Rimay jegyezte le vagy írta. ECKHARDT, i. m. 238., 242.

Generose ac Egregie domine, Amice observandissime

Salute praemissa Servitiorum meorum paratissimam commendationem.

Illjeshazj Uram, Osztroluczky Menyhart es Benyckj Ferencz Uramék, Instantiara, jrtt ennekem egy leueleth, hogy nekjek Bajmoczj Districtusnak Dezmajabwl 813 szapw Bwzaérth teoleok Banyak szwkséghére pro flor. 934. den. 95. adatattoth, jsmegh megh téricheöm es contentalljam. Mjvel hogy penyghlen, ez Esztendeoben az sok gonosz esseok myatth, jghen szegyn az Gabona es eö Feölsséghe kett részére nem sokkal teöb 600. kepenel Jeön, valamy [...] valahogy, feleöl megh jrtt Osztroluczky Menyhart es Benyckj Ferencz Uramékoth rola megh elegyttem, tchjak kegd efficiallja azth eö Feölsségénél, (megh tekjnttwjn szegyn Emberymnek nagy sok nyomorwssagath) kwlgjeön eö Feölsséghe telljes Expeditoriath ez Bajmoczj Districtusnak Dezmajarwl, ne legjen ennek vthanna senkywel ueszeödéssem f[ele]öle, kyth en kegdnek megh jgyeökezem szolgálnj. In reliquo Generosam ac Egregiam Dominationem Vestram, diuitissime et felicissime valere desidero.

Datae ex Bajmocz 8. 7bris A[...] 1606:

Generosae ac Egregiae Dominationis Uestrae,
Seruitor et Amicus

Nicolaus Thurzo

Címzés: Generoso ac Egregio domino Joanni Rymaj, Serenissimi Principis Hungariae Transyluaniaeque ac Siculorum Comitis et Intimo Secretario et Cubiculario. etc. Domino Amico Obseruandissimo
Cassouiae